

Ελαίας Εγκώμιον

Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη

Διευθύντρια του Κέντρου Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών

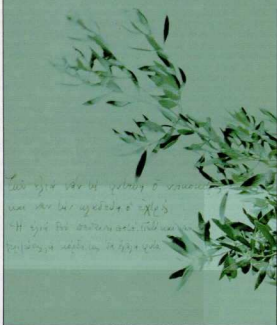
Στο Μέγαρο της Ακαδημίας Αθηνών λειτουργήσε από τον Ιούνιο ως τον Οκτώβριο του 2004 έκθεση με τίτλο «Ελαίας Εγκώμιον». Την έκθεση οργάνωσε το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακών Αγώνων. Περιελάμβανε θεματικές ενότητες από τη μυθολογία και την ιστορία της ελιάς στο χώρο της Μεσογείου και τη σχέση της με τους Έλληνες, τη σημασία της για την οικονομία, τη διατροφή, την υγεία αλλά και τη λατρεία, την τέχνη, την αναγωγή της σε σύμβολο κ.ά. Η τεκμηρίωσή της στηρίχθηκε στη μακροχρόνια έρευνα, που έχει πραγματοποιήσει το Κέντρο Λαογραφίας για το θέμα στα πλαίσια κυρίως της δημιουργίας του Ελληνικού Μουσείου της Ελιάς στον παραδοσιακό οικισμό Καϊμαλιανά του Δήμου Αρκαδίου Ρεθύμνης. Ειδικότερα έχει πραγματοποιήσει δύο μεγάλα διεθνή συνέδρια, των οποίων έχουν δημοσιευθεί τα Πρακτικά (2003, δύο τόμοι, σελίδες 1.100).

Η αναγκαιότητα διεπιστημονικής προσέγγισης σε θέματα που συγκεντρώνουν πολλαπλό ενδιαφέρον, όπως η ελιά και τα προϊόντα της σε σύμβολο κ.ά. Η τεκμηρίωσή της στηρίχθηκε στη μακροχρόνια έρευνα, που έχει πραγματοποιήσει το Κέντρο Λαογραφίας για το θέμα στα πλαίσια κυρίως της δημιουργίας του Ελληνικού Μουσείου της Ελιάς στον παραδοσιακό οικισμό Καϊμαλιανά του Δήμου Αρκαδίου Ρεθύμνης. Ειδικότερα έχει πραγματοποιήσει δύο μεγάλα διεθνή συνέδρια, των οποίων έχουν δημοσιευθεί τα Πρακτικά (2003, δύο τόμοι, σελίδες 1.100).

Η αναγκαιότητα διεπιστημονικής προσέγγισης σε θέματα που συγκεντρώνουν πολλαπλό ενδιαφέρον, όπως η ελιά και τα προϊόντα της από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, αποτελεί σήμερα το γνώμιο λειτουργίας του Κέντρου Λαογραφίας, το οποίο φιλοδοξεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην καταγραφή, κωδικοποίηση, διάσωση και αξιοποίηση των στοιχείων του λαϊκού πολιτισμού του ελληνικού λαού και την εδραίωση της εθνικής ταυτότητας μεταξύ των λαών της Ευρώπης και του κόσμου. Το δένδρο της ελιάς κατέχει σημαντική θέση στη διαμόρφωση των δεσμών των νεότερων Ελλήνων με τη γη από την αρχαιότητα, που ως δώρο των θεών προς τους θνητούς, υποδηλώνει την πανάρχαιη σημασία του καρπού της ως του σπουδαιότερου αγροτικού προϊόντος στον αρχαίο κόσμο. Και στα μετά την επανάσταση του 1821 χρόνια του ελεύθερου νεοελληνι-

έλαίας εγκώμιον έκθεση

26 Ιανουαρίου - 15 Απριλίου 2005

κού βίου η ελιά και το λάδι παίζουν, όπως είναι γνωστό, σπουδαίο ρόλο στην αγροτική παραγωγή και την εθνική οικονομία γενικότερα, καθώς είναι ένα από τα κύρια εθνικά μας προϊόντα. Μαζί μάλιστα με τα δημητριακά, το αμπέλι, την κτηνοτροφία και το μετάξι, αποτέλεσε τη στέρεη βάση, στην οποία στηρίχθηκε όχι μόνο η επιβίωση του πληθυσμού, αλλά σε μεγάλο βαθμό και η ανεξαρτησία και η συγκρότηση της χώρας κατά τον 19ο αιώνα.

Η κάθε ενότητα υποστηρίζεται από δυναμικά επιστημονικά κείμενα σε δύο γλώσσες (ελληνικά και αγγλικά) και πολλά αυθεντικά εκθέματα, όπως αρχαία, παραδοσιακά και σύγχρονα αντικείμενα, πλούσιο φωτογραφικό υλικό και εικαστικές δημιουργίες σύγχρονων μεγάλων και νέων καλλιτεχνών. Το πλούσιο υλικό έγινε προσβάσιμο να παρουσιασθεί με σύγχρονο τρόπο και με τη χρήση νέων τεχνολογιών.

Στη δημιουργία της έκθεσης συνέβαλαν πολλοί και με ποικίλους τρόπους. Οι ειδικοί ερευνητές οι οποίοι κατέβαλαν τον ερευνητικό τους μόχθο για την τεκμηρίωση της έκθεσης, οι καλλιτέχνες και οι κάτοχοι έργων τέχνης, συλλογείς και διευθυντές Μουσείων, που α-

ναφέρονται στα έντυπα της έκθεσης. Αναφέρω ονομαστικά, τιμώντας στο πρόσωπό της όλους, όσοι ευγενικά προσέφεραν έργα και αντικείμενα για την έκθεση, την κυρία Μάτα Τσολτζίδη-Ζησιόδη, κόρη του συλλέκτη Γεωργίου Τσολτζίδη, την οποία ο Δήμος Περιστερίου επέλεξε να τιμήσει με την ευκαιρία των εγκαίνιων της ίδιας έκθεσης στο Περιστερί (2 Φεβρουαρίου-30 Μαΐου 2005), η οποία συμπαριτάται πάντοτε ευγενικά και διακριτικά σε κάθε πολιτιστική εκδήλωση που αφορά θέματα του ενδιαφέροντός της. Την επιμέλεια της έκθεσης είχαν η κυρία Λουίζα Καραπίδακη, αρχαιολόγος, μόνιμη συνεργάτρια του Κέντρου Λαογραφίας και οι ιστορικοί τέχνης κυρία Ίρις Κρητικού και κυρία Φλόβια Νεσί-Γιαζιτόγλου σε συνεργασία με την αρχιτέκτονα κυρία Έλενα Ζερβουδάκη.

Η έκθεση, την οποία περιέβαλαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τα ΜΜΕ και το κοινό, Έλληνες και ξένοι, που κάθε μέρα κατέκλυαν το χώρο της Ακαδημίας Αθηνών και του Εκθεσιακού Κέντρου του Δήμου Περιστερίου, συνοδεύτηκε από παράλληλες εκδηλώσεις εκπαιδευτικού, πολιτιστικού, επιστημονικού και επικοινωνιακού χαρακτήρα. Οι επισκέπτες μπορούσαν να πάρουν μαζί τους τον σύνομο κατατοπιστικό οδηγό σε δύο γλώσσες (ελληνικά και αγγλικά), συνοδευόμενο από εκπαιδευτικό φυλλάδιό.

